Gyorsmérleg az általános iskolások továbbtanulásra jelentkezéséről

Az idén végző általános iskolások továbbtanulásra jelentkezéséről elkészült az első, még nem végleges országos felmérés. Eszerint a 151 270 nyolcadik osztályos közül 131 801 (87,1 százalék) kíván továbbtanulni. Gimnáziumba a 30 000 helyre csak 23 825-en, szakközépiskolába a 31 200 helyre 35 457-en, a szakmunkásképző iskolába — ezekbe összesen 75 ezer fiatal felvételére van lehetőség — eddig 69 ezren jelentkeztek. 3214 fiatal (2,1 százalék) egyéb helyen kívánja ismereteit gyarapítani.

Bár a középiskolai jelentkezés az idén nem éri el a felvételi keretszámot (61 500), vannak olyan középiskolák, ahol lényegesen többen akarnak továbbtanulni, mint ahány fiatalt felvehetnek, ugyanakkor más középiskolák betöltetlen helyekkel rendelkeznek. Ezért — a korábbi évek gyakorlatának megfelelően — bizonyára sor kerül majd átcsoportosításokra, a diákok átirányítására azokba a tanintézetekbe, ahol fogadni tudják őket.

Az elmúlt években a fizikai dolgozók gyermekei általában csökkenő arányban jelentkeztek középiskolai továbbtanulásra. Most arányuk a tavalyi 29,3 százalékról 30,3 százalékra emelkedett.

Tudósok klubja

A Szegedi Akadémiai Bizottság Somogyi utcai székházának első emeletén, a lépcsőházban jobbra, az épület nagytermére nyílik az ajtó. A legtöbb napon a teremben a székház megszokott élete zajlik: értekezleteket, szemináriumokat, tudományos tanácskozásokat rendeznek itt. Kéthetenként, péntek délután azonban a bizottság hivatalos munkájának terme klubbá alakul át. Irodalmi estekre, tárlatmegnyitókra, filmvetítésekre, előadásokra gyülekeznek össze nemcsak azok, akik a házban dolgoznak, hanem szinte minden szegedi tudományos intézet munkatársai.

A klubnak pillanatnyilag 120 tagja van, tudományos fokozattal rendelkező kutatók, intézetvezetők. A klub célja, hogy a tagoknak olyan fórumot teremtsen, ahol a találkozás kötetlen formái az uralkodók, ahol a humán tudományok és a természettudományok képviselői közelebb kerülhetnek egymáshoz, ahol mindkét tudományág képviselői országos szaktekintélyekkel találkozhatnak. Ezen felül egyebek közt feladatának érzi a klub — fenntartásában az akadémiai bizottság anyagi áldozatokat is vállal —, hogy a város és az egyetemek kapcsolatának *szorosabbá tételén* munkálkodjék. Éppen ezekben a hetekben folyik egy előadássorozat, amelyen a város vezetői tájékoztatják a klub tagjait Szeged fejlődésének távlatairól. A tájékoztatók vitafórummá váltak, amelyen egy-egy szakterület képviselői elmondták véleményüket és javaslatokat is tettek.

A munkát *dr. Szőkefalvi-Nagy* Béla akadémikus, a SZAB elnöke vezetésével héttagú *klubtanács* irányítja. Tagjai az intézeteket és a szakágakat képviselik. A jelenlegi titkár *dr. Kulka* Frigyes sebészprofesszor. A tanács félesztendős munkatervet dolgoz ki. Az elmúlt félévben olyan témák szerepeltek a tervben, amelyek *többféle tudományágat* érdekelnek és érintenek, mint például az örökléstan, a szervátültetés, a futurológia. Felléptek már a klubban szegedi színészek, költők, írók, kiállítottak képzőművészek, előadásokat tartottak külföldi útról hazatért kutatók is, akik a szakmai tapasztalatokon felül a meglátogatott ország helyzetéről is képet adtak.

A klub *harmonikus kapcsolatokat* teremtett a *Delta* tudományos ismeretterjesztő lap szerkesztőségével, a szegedi színházzal, az írócsoporttal és a több esztendős munka nyomán kialakult a törzsközönség, körülbelül 50 taggal, amely úgy érzi, a klub valóban alkalmas arra, hogy mindennapi munka után tartalmas és értelmes kikapcsolódást nyújtson. A rendezvények után sokan együtt maradnak egy kis beszélgetésre. A klubtanács szeretné az állandó látogatottságot elérni. Ennek megvalósítása azonban pillanatnyilag még anyagi problémákba ütközik. A megoldás lehetőségeit tervezik.

Az újszegedi biológiai központ munkábaállásával *tovább növekszik* a klub jelentősége, hiszen alkalmas fórum arra, hogy jó kapcsolatok alakuljanak ki *az új és a régi* szegedi kutatók, tudósok között. Ennek nyomán a jövőben a klubélet várhatóan *még élénkebbé és érdekesebbé* válik.

Új galvanizáló

A húsvéti ünnepek előtt korszerű, új galvanizáló csarnokban kezdték meg a termelési próbákat az Elzett Fémlemezipari Művek sátoraljaújhelyi gyáregységében. A tízmillió forintos beruházási költséggel felépült új üzemben a ma ismert legfejlettebb technológia alkalmazásával dolgoznak. Az automatikus programozással működő berendezések az előre beállított idő után önműködően emelik át a megmunkálandó alkatrészeket az egyik kádból a másikba, és kiváló minőségű, tartós fémbevonatot adnak a gyártmányoknak.

Tiszteletbeli doktor

Szombaton a Kertészeti Egyetemen ünnepélyes külsőségek között, az egyetem tiszteletbeli doktorává avatták Italo Cosmo professzort, az Olasz Szőlészeti és Borászati Akadémia alelnökét, a torinói és a bolognai Mezőgazdasági Akadémia tagját. Az avató ünnepségen ott volt a hazánkban tartózkodó Giuseppe Tortora, az olasz Földművelésügyi és Erdőgazdasági Minisztérium államtitkára, dr. Gianmario Urbini, az olasz nagykövetség első titkára, dr. Gergely István mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettes, valamint a MÉM, a Külügyminisztérium és az egyetem több vezető munkatársa.

Az avatási ünnepség után Italo Cosmo professzor az olasz szőlészet helyzetéről és várható fejlődéséről tartott előadást.

Pesten Szása, Szegeden Jelena

Moór Mariann, a száguldó színésznő

— *Fáradt?*

— Halálosan.

Minden reggel 7-kor felszáll Pesten a szegedi gyorsra, délelőtt itt próbál, aztán délután kettőkor ismét vonatra ül, mert este Pesten kell játszania, a Nemzeti színpadán, a *Bánk bán*ban, a *Tragédiá*ban és *Csehov Ivanov*jában.

Csehov miatt jár hetek óta Szegedre is. Jelena szerepéért vállalta a valóban kimerítő utazgatást. Amióta megkezdődtek a szegedi próbák, színpadokon és vonatokon él; a szó szoros értelmében száguldozik a két város között. Szerep, fellépés Pesten is akadt volna számára, hiszen *Moór* Mariann nemcsak egyik legnépszerűbb, de egyik legelfoglaltabb művészünk is. Filmen, televízióban, rádióban egyaránt gyakran játszik; a vidéki közönség elsősorban ezekből a szerepeiből ismeri.

— *Miért vonzódik Csehov művészetéhez?*

— A titok miatt. Csehov titkát szeretném megfejteni. Mert valami titok van abban, hogy bár ezekben a darabokban alig történik valami hagyományosan és megszokottan drámai, rendkívüli, különleges, a közönség mégis dermedten figyeli a szereplők leghétköznapibbnak látszó beszélgetését is. Ha ezeket a helyzeteket nem ő fogalmazta volna színpadra, a nézők a színészekkel együtt biztosan unatkoznának. Mi ez a titok? Hogyan lehetséges ez a csoda, ez a furcsa színpadi varázslat? Nem tudom, *még* nem tudom.

— *De hát valamiben azért nyilvánvalóan nagyon biztos.*

— Igen. Abban, hogy Csehov alakjai plasztikus figurák, hogy atmoszférájuk van, körüljárhatók, a színész rögtön el tudja kapni, meg tudja fogni karakterük lényegét.

— *Ezek szerint ezeket a szerepeket könnyű játszani?*

— Hogy képzeli? Egyáltalán nem. De nagyon izgalmas játék. Micsoda hősök a Csehov-figurák? Nem úgy hősök, mint mondjuk Shakespeare alakjai, s mégis azok, mert a maguk módján mindannyian változtatni akarnak sorsukon, mindannyian küzdenek. Azt hiszem, végül is ezért fogják játszani Csehov darabjait, amíg csak ember él a földön; csak a robotok nem játsszák majd.

— *Pesten az Ivanov Szászját alakítja, Szegeden a Ványa bácsi Jelenáját próbálja. Van valami közös a két nő figurájában?*

— Az égvilágon semmi. Teljesen ellentétes jellemek. Mindketten falun élnek ugyan, de a műveltségével környezete fölé emelkedő Szászában roppant energia munkál: szerelmét, Ivanovot meg akarja menteni a pusztulástól. Jelenából teljesen hiányzik ez az energia, jóval puhább, erőtlenebb egyéniség. Vágyakozás Moszkva után: karakterének ez legfőbb tartalma.

Moór Mariann 14 éves korában kezdte a színészi pályát, *A tettes ismeretlen* című filmben játszott először. A szerephez úgy jutott, hogy jelentkezett a filmgyár újsághirdetésére és sok száz társa közül őt választották ki. Azután évenként jöttek az újabb filmszerepek, a *Szent Péter esernyője*, a *Szombattól hétfőig*, a *Májusi fagy* és a *Sodrásban*.

Ettől a filmtől kezdve ismeri nevét az ország és ekkor lett elsőéves a főiskolán.

Befejezve tanulmányait négy évig Kecskeméten játszott, évente hét-nyolc szerepet. Két éve a Nemzeti tagja. A két egymásutáni Csehov-szerep, a pesti és a szegedi, eddigi pályafutásának kiemelkedő állomásai.

— *Reméljük, a főpróbák idején már nem lesz ilyen fáradt.*

— Az április 15-i bemutató hetében nem kell fellépnem Pesten, úgyhogy megszűnik a fárasztó utazgatás. Lesz majd időm *körülnézni a városban* is, mert bár hetek óta járok ide, alig láttam valamit Szegedből.

Ökrös László

Élénkültek a mezőgazdasági gépszállítások

Az Agroker raktárakban megkezdődött a tavaszi gépátadások csúcs-szezonja. A jelenlegi raktárkészletekből teljes mértékben nem lehet fedezni a megrendeléseket, sokat javított azonban a helyzeten, hogy április első napjaiban megélénkültek a hazai és a külföldi gépgyárak szállításai, és egész sor hiánycikknek számító mezőgazdasági berendezést vettek át a forgalmazó telepek. A nagyobb berendezések egy részét már külföldön egyenesen a megrendelő gazdaságnak adták fel és így rövidítették a szállítás idejét.

Március közepéig egyebek között 2500 pótkocsit szereztek be külföldről az Agroker vállalatok, nagyrészt a legkeresettebb 5 tonnás típusok közül. Traktorekékből is elegendő áll a mezőgazdasági nagyüzemek rendelkezésére. Átmeneti hiány mutatkozik ellenben azokból a hengerekből, amelyeket a Mosonmagyaróvári Mezőgazdasági Gépgyár nem igazolt vissza.

Öt perc — öt forint

Aki néhány napja rokonát, ismerősét köszöntötte, tudja jól, hogy egy csokor virág, ha kedves ajándék is, ilyenkor nem a legolcsóbb. A Pálma virágüzletben például hét elején 16 forintba került egy szál szegfű.

Télen, kora tavasszal természetes is, hogy drágább a virág, mint nyáron, amikor minden kiskertben százával virít. Az is igaz, hogy a kereslet is nagyjából egyenletes a tél végi, tavasz eleji hónapokban. Változást a húsvét szokott hozni. Mit tett eddig az ünnep előtt a szemfüles termesztő? — „Most jön a virágvásárlók dömpingje, most áll a pénz a házhoz!" — és felcsapta az árakat, mondván: ilyenkor senki nem sajnálja azt a néhány forintot.

S íme, mit olvashatunk az idén, április 9-én az újságban? „Húsvéti szegfűvásár, 10 forint helyett 7 forint szála" — hirdeti a szegedi kommunális üzem. A Kárász utcai és Dugonics téri virágüzletekben már az első napon majdnem kétszer annyi szegfűt adtak el, mint addig, hiszen aki ezelőtt csak egy szálat vásárolt tíz forintért, most feldíszíttet kettőt — tizennégyért.

Vajon ilyen konkurrencia mellett mit tesznek a többi virágüzletek gazdái? A Pálmában és az Ibolyában a pultra helyezett vödrökben semmivel sem virulnak fensége sebben a Haladás Tsz szegfűi, mint az előbb említett boltokban. De ha mégis úgy tűnik, hogy jobban kihúzzák magukat, azt csak a 12 forintot jelző tábla teszi. Ki az, aki ennyit ad egy virágért? — meditálok. Az, aki nem tudja, hogy ötperces úttal nyerhet öt forintot. S kinek nem ér ez ennyi fáradságot, ha még oly virágot és kényelmet szerető ember is az illető.

Előbb-utóbb mindenki értesül a kommunális üzem húsvéti szegfűvásáráról, s akkor a többi cég válaszút elé kerül: vagy szintén leszállítja az árat, vagy lemond vevőköréről. Ezért az árszabályozó, a vásárlók érdekeit is figyelembe vevő szerepért üdvözölendő külön is a tanács kommunális üzemének kezdeményezése.

Ch. Á.

Játék, tévéjáték

Képernyő

TELITALÁLAT. *Pollák* György, a szegedi matematikus „másodállásban" nyeri a televíziós vetélkedőket. Igaz, péntek este, „csak egy fordulót" nyert, viszont már harmadikat a *Telitalálat*ban, tehát negyedszer is odaül majd, sőt... Úgy látszik, ez az újfajta szellemi torna fekszik neki, s úgy látszik, még sok kellemes percet szerez magának, szurkolóinak. Játékában a tudás, a nagy műveltség csendes diadala a legrokonszenvesebb. „Törököt fogtam a tévével — mesélte legutóbb —, ha kitalálnak valami újat, mint veterán játékost, elhívnak, s — tehetek mást? — persze, hogy vállalom."

Ha egyszer megírják majd a tévévetélkedők történetét, a nevezetes arcok között az egyik riporter *Vitray* Tamás, az egyik versenyző dr. Pollák György lesz. Jelenleg máris itt tart.

PAPÍRKIVÁGÁSOK. A kimondhatatlan nevű lengyel író, Jerzy *Przezdzwieczki* novellájából *Osztovits* Levente írt tévéjátékot a közelmúltban látott lengyel lélektani filmek eszköztelenségét, intim hangulatát, finom líráját idézve képernyőnkre. Ennyiben szerencsés kézzel nyúlt a nem túlságosan eredeti történethez — ha már hozzányúlt. A tévéjáték főműsorhoz kevésnek látszik, viszont például a *Világirodalmi Magazin* novellafüzérei között szerencsésebb helye lehetne. Mert — elég mechanikus indoklással — az egyórás tévéjátéknak ebben a formájában alig több mint félórás filmanyaga van. Hősnőjét, egy lengyel falucska papírkivágásairól nevezetes népművészét (*Törőcsik* Mari) hosszú évekkel a háború után tévészereplésre hívják meg, az asszony találkozik a fővárosban egykori partizántársával (*Somogyvári* Rudolf), de a régi vonzalom csak emlék marad, a férfit jobban érdekli az asszony lánya (*Andai* Kati). A történethez *Lukács* Lóránt néhány hézagtöltő képsort is hozzáfényképez, amitől a néhány perccel hosszabb film tempót veszt, lelassul. Megjelenik viszont egy epizódban *Ungvári* Tamás, az irodalomtörténész, küllemének mazochista charme-jával újabb tippet adva a rendező *Mihályfi* Imre kollegáinak: van még felfedezni való érdekes arc, típusfigura a magyar filmek számára.

Liebmann Béla felvétele

A matematikus játékos

N. I.

Tizezredik házaspár

Rekord forgalom volt húsvét szombatján a nyíregyházi házasságkötő teremben. Ezen a napon 25 házasságot kötöttek. Köztük volt az a fiatal házaspár — Dolgos László és Lukács Zsuzsanna —, akiket Kolozs Sándorné, az anyakönyvi hivatal vezetője — e megbízatása kezdete óta — tízezrediknek adott össze. 1953-ban adta össze az első házaspárt. Azóta esketett már olyan fiatalokat, akiknek születését is ő jegyezte be. A legfiatalabb menyasszony 16 éves, a legidősebb vőlegény 70 éves volt.